

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

N A C R T

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE,
ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM**

Sarajevo, oktobar 2015. godine

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE,
ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 1.

U Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“ br: 36/99,54/04,39/06 i 14/09) član 18 f. mijenja se i glasi :

„Član 18 f.

Osnovica za obračun mjesečnih novčanih primanja iznosi 274,40 KM.“

Član 2.

U članu 18 n. stav 3. mijenja se i glasi :

„Ukoliko planirana sredstva za tekuću godinu budu nedostatna za isplatu novčanih primanja iz stava 2. ovog člana ili ista budu ograničena po nekom drugom pravnom osnovu, raspoloživa sredstva dijele se iznosom potrebnim za isplatu prema Zakonu i određuje koeficijent za mjesečna davanja koji ostaje na snazi do rebalansa Budžeta ili usvajanja novog Budžeta. Odluku o visini koeficijenta donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine .“

Iza stava 4. dodaje se novi stav 5. koji glasi :

„Ukoliko, u skladu sa odredbama ovog člana, dođe do povećanja ili smanjenja novčanih davanja za priznata prava , korisnicima prava se neće izdavati nova rješenja“.

Član 3.

Član 79 a. mijenja se i glasi:

„Član 79 a.

Radi utvrđivanja statusa civilnih žrtava rata iz člana 54. stav 3., federalni ministar rada i socijalne politike, na prijedlog nadležnih institucija, a uz saglasnost Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, formirat će posebnu komisiju kao neovisno stručno tijelo koje će davati mišljenje da li je podnositelj zahtjeva žrtva seksualnog nasilja.

Komisija će se sastojati od pet članova i to najmanje jednog pravnika, jednog psihologa i jednog specijaliste psihijatrije.

Mandat Komisije traje četiri godine.

Postupak, organizacija, način rada i donošenja odluka, kao i obrasci nalaza i mišljenja Komisije, te druga pitanja važna za njen rad, bliže će se definirati Pravilnikom koji donosi federalni ministar rada i socijalne politike u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 4.

Iza člana 79 a. dodaje se novi član 79 b. koji glasi:

„Član 79 b.

Zahtjevi za priznavanje prava po osnovu oštećenja organizma u skladu sa članom 54. ovog zakona, a koja su nastala prije donošenja ovog zakona, podnose se nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Zahtjevi za priznavanje prava po osnovu oštećenja organizma u skladu sa članom 54., a koja su nastala nakon donošenja ovog zakona, podnose se nakon nastupanja tih oštećenja.

Lica, kojima u postupku revizije po propisima o vojnim invalidima prestane pravo priznato po tim propisima, mogu podnijeti zahtjev za priznavanje prava po ovom zakonu.“

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

I - USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana III.2.e/, u vezi sa članom III.3.(3). Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da, federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III.2.e/ i člana III.3./1/ i /2/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su zajednički nadležni za socijalnu politiku /u koju oblast spada i zaštita osoba sa invaliditetom/. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III.3.(4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III.4.j)).

Prema odredbama člana V.A.20./1/d/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Prema dosadašnjim odredbama člana 18.f. Zakona, osnovica za obračun mjesečnih novčanih primanja iznosi 80 % od najniže cijene rada utvrđene Kolektivnim ugovorom.

Stupanje na snagu novog Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 62/15), uzrokuje izmjenu dosadašnjih kolektivnih ugovora i drugih pravnih propisa kojima je regulisana oblast rada i zaštite na radu. Izmjene postojećih propisa će se direktno odraziti i na visinu osnovice, koja je osnov za obračun novčanih naknada za osobe sa invaliditetom po Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom .

U slučaju neusvajanja predloženih zakonskih izmjena, uz planiranu izmjenu najniže cijene rada, svim korisnicima koji su uvedeni u pravo morati će se donijeti nova rješenja o priznanju prava, jer bi im visina novčanih naknada za priznata prava bila određena u drugačijem obimu. To bi imalo za posljedicu potrebu da se osiguraju dodatna novčana sredstva u federalnom Budžetu. Napominjemo da je do sada ukupno oko 42000 korisnika uvedenih u pravo po odredbama važećeg Zakona, te im se redovno isplaćuju naknade za prava priznata pravomoćnim rješenjima. Usvajanjem predložene izmjene korisnicima prava po Zakonu bi se osigurao kontinuitet isplate novčanih naknada u vrsti i obimu, koja su im priznata već postojećim rješenjima.

U dosadašnjoj praktičnoj provedbi Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, koeficijent koji je osnov za izračun visine mjesečnih naknada je bio smanjen Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za

period 02-08/2007. godine i za period 07 i 08.2009. godine. Od 01.09.2009. pa do 30.06.2012. godine koeficijent za isplatu novčanih naknada je bio smanjen zbog primjene „ Zakona o uštedama“. Od strane korisnika prava je pokrenut veliki broj izvršnih postupaka u kojima su istaknuti zahtjevi za isplatom razlike novčanog iznosa od umanjenog do punog koeficijenta. Sudovi donose rješenja o isplati te razlike na teret budžetskih sredstava, čime se dodatno opterećuje federalni Budžet. Primjedbe suda u sudskim rješenjima su usmjerene na činjenicu da ovaj i prvostepeni organi nisu izdavali nova rješenja korisnicima na umanjene novčane iznose zbog izmjene visine koeficijenta.

U dispozitivu izdatih rješenja svim korisnicima prava je naznačena činjenica da se uslijed smanjenja koeficijenta neće sačinjavati nova rješenja, ali usprkos tome sudovi donose rješenja u korist korisnika prava .

Predloženom izmjenom tog člana će se izbjeći dodatni troškovi i opterećenja budžetskih sredstava, te onemogućiti pokretanje sudskih izvršnih postupaka radi isplata zbog umanjenog koeficijenta.

Dalje, postojećim odredbama Zakona nije posebno definisan postupak za utvrđivanje statusa civilnih žrtava rata koje su pretrpjele silovanje i seksualno zlostavljanje, pa se za ovu kategoriju lica analogno primjenjuju odredbe kojima je uređen postupak za civilne žrtve rata kod kojih je nastupilo određeno tjelesno oštećenje.

Obzirom da se u konkretnom slučaju radi o posebnoj kategoriji civilnih žrtava rata, kod kojih se primjenom postupka medicinskog vještačenja ne može utvrditi činjenica da li je podnositelj zahtjeva žrtva seksualnog nasilja ili ne, isto je moguće vršiti isključivo u drugim odgovarajućim postupcima, pri čemu oni nisu i ne mogu biti jedinstveni za svaku žrtvu. U tom smislu neophodno je, u okviru postojećeg zakona utvrditi adekvatan pravni osnov za uspostavljanje posebnog stručnog tijela, čije mišljenje će biti osnov za buduća ostvarivanja prava ove kategorije lica.

Pored navedenog na ovaj način će se postupak dokazivanja statusa žrtve silovanja i seksualnog zlostavljanja vršiti u okviru nadležnog tijela organa uprave, a ne u okviru nevladinih organizacija po ovlaštenjima datim u skladu sa Uputstvom o postupku priznavanja statusa civilne žrtve rata („Službene novine Federacije BiH“ broj 62/06), što je tačkom 3. ovog uputstva i bilo predviđeno.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENOG RJEŠENJA

1) Članom 1. Izmjena i dopuna Zakona je predviđena fiksna osnovica za obračun novčanih naknada za korisnike prava .Ovakvo pravno rješenje zadržava kontinuitet isplate u obimu i vrsti prava, koja su utvrđena pravomoćnim rješenjima za oko 42000 korisnika prava.

2) Članom 2. Izmjena i dopuna Zakona je predviđeno da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donosi Odluku o izmjeni koeficijenta, te da se uslijed izmjene koeficijenta korisnicima prava neće izdavati nova rješenja. Usvajanjem ovog prijedloga izbjeći će se izdvajanje dodatnih budžetskih sredstava, na ime isplate razlike punog i umanjenog koeficijenta koji se dosuđuju korisnicima prava u izvršnim postupcima po njihovoj tužbi

3) Članom 3. Izmjena i dopuna Zakona predviđa se uspostavljanje posebnog stručnog tijela – Komisije, koja se sastoji iz reda stručnjaka u oblasti prava, psihologije i neuropsihijatrije, koji imaju iskustvo u radu sa ovom kategorijom osoba sa invaliditetom, te po potrebi stručnjaka iz reda pravosudnih, istražnih ili drugih organa, koja bi na osnovu prikupljenih dokaza davala stručno mišljenje da li je podnositelj zahtjeva žrtva seksualnog nasilja. Pomenuto mišljenje predstavljalo bi nadležnim službama socijalne zaštite i centrima za socijalni rad, kao prvostepenim organima u upravnom postupku, te drugostepenim organima u postupku revizije i žalbenom postupku, pored drugih dokaza predviđenih Zakonom, osnovj za donošenje rješenja o priznavanju prava.

Kako se radi o izuzetno osjetljivoj populaciji, neophodno je da na prijedlog resornog ministra za imenovanje članova Komisije svoju saglasnost da i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

Obzirom na primjenjeni princip multisketoralnosti, te uključenost u postupak niza različitih institucija, obimnost i specifičnost regulirane problematike, stavom 4. člana 79 a., predviđeno je donošenje Pravilnika kojim će se bliže urediti organizacija i način rada Komisije.

4) U cilju osiguranja pravilne sistematičnosti unutar postojeće strukture zakona, dopuna iz člana 3. pozicionirana je na mjestu dosadašnjeg člana 79 a. te je isti izmijenjen u cijelosti, dok je tekst dosadašnjeg člana 79 a., izmjenama predviđen kao član 79 b. koji sadrži opće odredbe o utvrđivanje statusa civilnih žrtava rata.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za provođenje predložene zakonske izmjene neće biti potrebno osigurati posebna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

ODREDBE ZAKONA O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM KOJE SE MIJENJAJU

Član 18 f.

„ Osnovica za obračun mjesečnih novčanih primanja iznosi 80 % od najniže cijene rada utvrđene Kolektivnim ugovorom.

Član 18 n.

„Sredstva za ostvarivanje osnovnih prava osoba sa invaliditetom iz člana 18.a. stava 1. tačka 1.), 2). i 3). ovog zakona osiguravaju se u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

Isplate mjesečnih novčanih primanja za ostvarivanje prava iz stava 1. ovog člana izvršit će se na osnovu planiranih sredstava za tekuću budžetsku godinu.

Ukoliko planirana sredstva za tekuću godinu budu nedostatna za isplatu novčanih primanja iz stava 2. ovog člana, raspoloživa sredstva dijele se iznosom potrebnim za isplatu prema zakonu i određuje koeficijent za mjesečna davanja koji ostaje na snazi do rebalansa Budžeta ili usvajanja novog Budžetaa.

Isplate mjesečnih novčanih primanja izvršene na način utvrđen ovim članom smatraju se konačnim.“

Član 79 a.

„Zahtjevi za priznavanje prava po osnovu oštećenja organizma u skladu sa članom 54. ovog zakona, a koja su nastala prije donošenja ovog zakona, podnose se nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Zahtjevi za priznavanje prava po osnovu oštećenja organizma u skladu sa članom 54., a koja su nastala nakon donošenja ovog zakona, podnose se nakon nastupanja tih oštećenja.

Lica, kojima u postupku revizije po propisima o vojnim invalidima prestane pravo priznato po tim propisima, mogu podnijeti zahtjev za priznavanje prava po ovom zakonu.“